

Naar een productiever overleg over digitale innovatievraagstukken

Vanuit Cubiss-Bisc dragen wij graag bij aan de innovatiekracht van bibliotheken. Samenwerking staat hierin voorop; zowel door onze onderlinge krachtenbundeling als ook door hierin de samenwerking te zoeken met de Bibliotheek. 'Innovatie' en 'synergie' dus; het zijn brede begrippen, dat beseffen we. Om hierin nu concrete stappen te zetten hebben we rond het actuele thema 'De Bibliotheek in het digitale domein' een tweetal rondetafelgesprekken georganiseerd. Graag delen wij een aantal inzichten, als resultaat van de gesprekken.

De bibliotheek in het digitale domein

Digitale ontwikkelingen zijn voor en in de bibliotheeksector van het grootste belang voor onze maatschappelijke meerwaarde en in het verlengde daarvan, voor de toekomst van onze organisaties. In een netwerk aan digitale transformatie werken is complexe materie, zo erkennen alle betrokkenen.

Veel bibliotheken en multifunctionele organisaties (MFO's) zijn in de afgelopen jaren individueel en/of gezamenlijk een zoektocht gestart naar de nieuwe rol van de Bibliotheek in het digitale domein en de ontwikkeling van de hybride bibliotheek. Uit de opgedane ervaringen ontstaat het beeld dat een succesvolle ontwikkeling van de Bibliotheek in het digitale domein en de ontwikkeling van de hybride bibliotheek, uitsluitend in gezamenlijkheid kan slagen. Individuele bibliotheken ontberen de slagkracht en middelen om complexe digitale transformaties zelfstandig uit te voeren.

Opgave

De deelnemers aan onze rondetafelgesprekken zien vier terreinen waarop intensievere samenwerking noodzakelijk is:

1. Opdrachtgeverschap
2. Architectuur
3. Ontwikkeling
4. Beheer

1. Opdrachtgeverschap

Individuele bibliotheken zijn vaak niet bij machte zelfstandig de opdrachtgeversrol voor ICT-projecten in te vullen. Daarnaast hebben zij in veel gevallen wel dezelfde behoefte. Het gezamenlijk invullen van de opdrachtgeversrol voor ICT-ontwikkeling, versterkt de inspanning en draagt bij aan kostenbeheersing.

2. Architectuur

Om te komen tot een gezamenlijk ecosysteem is kennis van systemen en informatie-architectuur noodzakelijk. Dergelijke kennis is echter schaars en duur. Een netwerkinvestering is van belang om dit vraagstuk op voldoende schaalniveau te adresseren. Goed dat de KB hierbij recentelijk het voortouw heeft genomen.

3. Ontwikkeling

Gezamenlijke ontwikkeling, in huis of extern, drukt kosten en versterkt de inspanning voor een gezamenlijk ecosysteem. Belangrijk is dat deze infrastructuur voldoende open is, zodat partijen hierbinnen zelf kunnen ontwikkelen. De te ontwikkelen Collectieve Openbare Bibliotheken Referentie Architectuur (COBRA) is hier een referentiepunt.

4. Beheer

Elke infrastructuur heeft beheer nodig. De kosten en inspanningen die hiervoor nodig zijn, zijn veelal niet te dragen door individuele bibliotheken. Een gezamenlijke beheerinspanning ligt hierin voor de hand. Denk hierbij bijvoorbeeld ook aan de noodzaak voor specialistische kennis rondom bijvoorbeeld informatiebeveiliging c.q. cybercriminaliteit.

Samenwerking & governance

Op dit moment wordt het vraagstuk van samenwerking op ICT-gebied aan verschillende tafels besproken. Onder meer:

- De Commissie Digitaal van de VOB;
- De Koersgroep Digitale Infrastructuur vanuit de netwerkagenda;
- De voorbereidende overleggen voor de Coöperatie Samen Digitaal Innoveren (SDI);
- Binnen de KB met betrekking tot de besteding van de WAU-gelden en de (door)ontwikkeling van de Landelijke Digitale Infrastructuur (LDI).

Roep om duidelijkheid

Het is momenteel onduidelijk waar welk gesprek thuishoort en welke netwerkpartner welke verantwoordelijkheid heeft (of neemt). De directeurs van bibliotheken en MFO's, die wij in de afgelopen periode spraken, hebben in deze situatie wel een hartenkreet: 'Breng hier (snel) meer duidelijkheid in!' De opgave wordt steeds pregnanter en vergt geen uitstel.

Oproep

Oplossingen liggen, zo erkennen deelnemers, niet in het optuigen van meer gesprekstafels of documentatie, maar in concrete samenwerkingen: waar en hoe leggen we welke vraagstukken neer? En dan op zo'n manier dat deze ook effectief kunnen worden opgepakt. Vanuit de stelselopgaven is onvoldoende helder waar en hoe de gezamenlijke digitaliseringsopgave wordt geagendeerd. Wij roepen het netwerkoverleg dan ook graag op om met voorstellen te komen voor een inrichting van de overlegstructuur, die goed aansluit op de noodzaak om tot een betere samenwerking, kennisdeling en kennisverrijking tussen de netwerkpartners te komen.

[Peter van Eijk](#) en [Henk Snier](#)

Mei 2024

PS neem voor meer informatie of suggesties gerust contact met ons op; u vindt onze gegevens onder bovenstaande links